

Ederfugl

Somateria mollissima

Æða

Eider

Ederfuglen er udbredt som ynglefugl langs kysterne af Nordatlanten, Ishavet og nordligste Stillehav. I det nordøstlige Atlanterhav yngler arten almindeligt i Grønland, på Island, den nordlige del af De Britiske Øer samt i Skandinavien og på Svalbard. De fleste bestande overvintrer i isfrie farvande nær yngleområderne. De nordligste bestande trækker dog mod syd eller sydvest. Ederfugl er opdelt i en række underarter: *S. m. faroensis* er endemisk på Færøerne, og *S. m. borealis* yngler i Grønland, Island og Svalbard. Ederfugl er en meget almindelig ynglefugl på Færøerne med en bestand på omkring 6.000 par. Arten er almindelig på havet mellem øerne året rundt. Ederfugle fra andre bestande optræder som trækgæster på Færøerne, men omfanget er ikke kendt.

Mærknings- og genmeldingsdata

I alt er 140 ederfugle ringmærket på Færøerne, fordelt på 15 lokaliteter (fig. 2), de fleste ved Sumba, Suðuroy (74), på Nólsoy (24) og i Vestmannasund (14). Den første ederfugl blev ringmærket på Færøerne i 1933 (Mykines), og flest er mærket i årene 1987 (40), 1990 (17) og 1969 (15) (fig. 4). Fuglene er mærket i perioden maj-august, med undtagelse af én i april, og to i september (fig. 3). Den tidligste mærkning var 1. april og den seneste 14. september. Flest er mærket i juni. Blandt de kønsbestemte fugle (n=107) var 95% hunner og 5% hanner, og blandt aldersbestemte fugle (n=133) var 9% unger, 4% ungfugle (1k) og 87% ældre fugle (2k+).

De i alt 12 genmeldinger udgør 8,6% (fig. 1A). Én, muligvis to, fugle ringmærket i udlandet er genmeldt på Færøerne (fig. 1B).

Træk, overvintring og spredning

Alle genmeldte fugle er fundet indenfor fire km fra mærkningsstedet, og ingen er genmeldt uden for Færøerne (fig. 1). Den ældste fugl er mærket som voksen (3k+) hun 7. juli 1989 på Nólsoy og fundet død 16. august 2000 på mærkningsstedet, 11 år og 1 måned senere. Der er én genmelding otte år efter mærkning, fem efter tre år, tre efter ét år, og én efter mindre end to måneder efter mærkning. Syv (50%) er blevet aflæst og sluppet fri, fire er fundet døde, og én er fundet syg og aflivet.

En udenlandsk ederfugl, mærket som voksen 22. juli 1989 ved Ísafjarðardjúp på Island,

Fakta Facts

Mærkninger *Birds ringed* 140
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 12 (8,6%)

Genmeldinger *Recoveries*
Antal genmeldinger *No. of recoveries* 12
- heraf udenfor Færøerne *Recovered abroad* 0
Antal fugle *No. of individuals* 12
- heraf mærket som unger *Ringed as chicks* 1 (8,3%)
Genmeldingsandel *Proportion recovered* 8,6%
Mærket i udlandet og genmeldt på Færøerne *Ringed abroad, recovered in the Faroes* 1(2)

Ekstremer *Extremes*
Højeste alder *Oldest bird* 11 år 1 mdr.
Længste afstand *Longest distance*
Færøerne *Faroes* 4 km

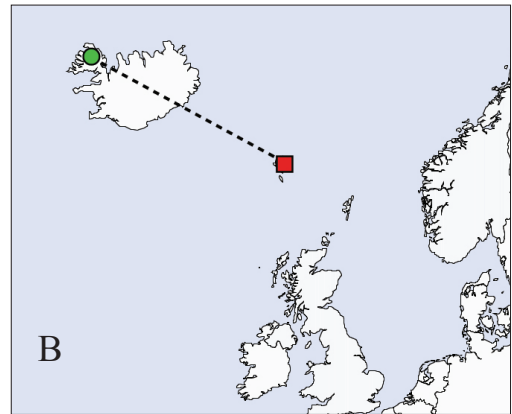
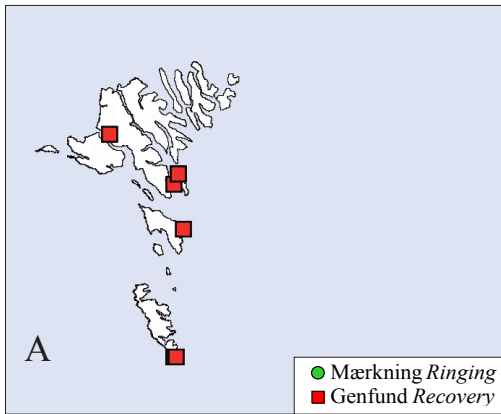

Fig. 1. A) Samtlige genfund af ederfugl ringmærket på Færøerne (n=12) og B) mærkningslokaliteter for ederfugl ringmærket i udlandet og genmeldt på Færøerne (n=1). Stiplet linje forbinder mærknings- og genfundssted. A) *All recoveries of eiders ringed in the Faroes (n=12) and B) ringing sites of eiders ringed abroad and recovered in the Faroes (n=1). The dashed line connects ringing and recovery sites.*

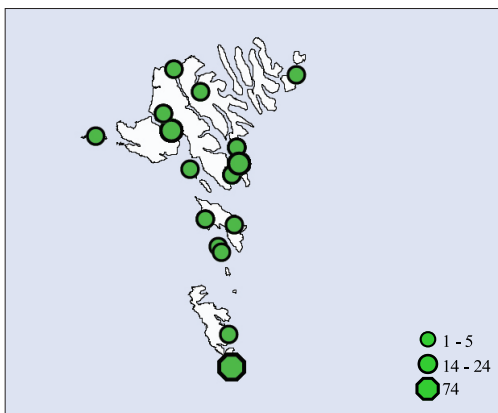

Fig. 2. Mærkningslokaliteter for ederfugl ringmærket på Færøerne (n=140). *Ringing sites of eiders ringed in the Faroes (n=140).*

er genmeldt 20. juli 1998 i Borðoyarvík, Borðoy, 883 km østsydøst for mærkningsstedet. En mulig ederfugl, mærket i juni 1959 nær Murmansk i det nordvestlige Rusland, er genfundet i december 1959 på Færøerne. Artsbestemmelsen er ikke bekræftet, og genfundet er derfor udeladt på kortet.

Ederfugle fra Svalbard er genfundet langs Norges nordkyst og på Island, mens fugle fra Norge overvintrer langs Norges kyster og i danske farvande (Bakken m.fl. 2003). I Grønland trækker nordøstgrønlandske ederfugle til det sydlige Grønland og Island (Lyngs 2003). Trækforhold hos den lille sydøstgrønlandske bestand kendes ikke.

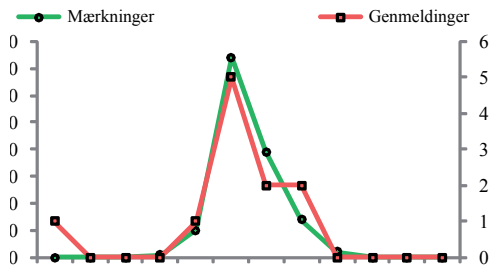

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for ederfugl ringmærket på Færøerne. Month of ringing (green circles) and recovery (red squares) of eiders ringed in the Faroes.

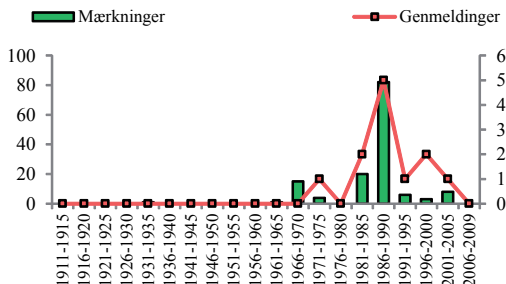

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for ederfugl ringmærket på Færøerne, i femårsperioder. Year of ringing (green bars) and recovery (red squares) of eiders ringed in the Faroes (five-year periods).

English summary

Eider is a common breeding bird in the Faroes with approximately 6,000 breeding pairs. 140 eiders have been ringed on 15 localities, most in Sumba, Suðuroy (74). Most birds have been ringed between May and August. There have been 12 recoveries. All were recovered at the ringing site, except two which were recovered 1 km and 4 km from the ringing site, respectively. One eider, ringed as an adult on 22 July 1989 at

Ísafjarðardjúp in Iceland, was recovered on 20 July 1998 in Borðoyavík, Borðoy, 883 km ESE of the ringing site. There is an old recovery of an eider ringed June 1959 in Murmansk, Russia and recovered December 1959 in the Faroes. However, the identification of the species has not been confirmed and is therefore omitted from figure 1B.